

REMISSYTTRANDE

Datum
2018-09-21

Dnr
3617-18-8.1

Aktbilaga

2

Regeringskansliet
Finansdepartementet
fi.remissvar@regeringskansliet.se
fi.df.remiss@regeringskansliet.se

Betänkandet Juridik som stöd för förvaltningens digitalisering (SOU 2018:25)

(Departementets diarienummer Fi2018/01418/DF)

Justitiekanslern ska vaka över tryck- och yttrandefriheten samt värna integriteten och rättssäkerheten i den offentliga verksamheten. I Justitiekanslerns uppdrag ingår även att bevaka statens rätt och att medverka till att rättstillämpningen är effektiv och av hög kvalitet.

Genomgången av de förslag som läggs fram i betänkandet och de överväganden som görs där har skett med de utgångspunkter som Justitiekanslern, utifrån sitt uppdrag, främst har att beakta.

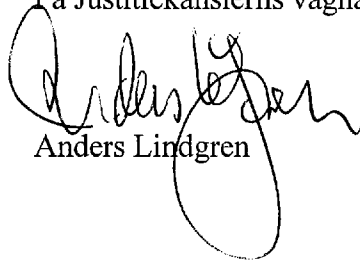
Justitiekanslern har i ett tidigare remissvar (SOU 2017:23, Justitiekanslerns dnr 1785-17-8.1) berört vissa aspekter kring myndigheternas digitala kommunikation och utlämnande av allmänna handlingar, yttrandet bifogas. I det rubricerade betänkandet föreslås en ny huvudregel i förvaltningslagen (2017:900) att en myndighets skriftliga underrättelser *eller andra handlingar* till enskilda ska förmedlas digitalt. Enligt betänkandet träffar den föreslagna regeln endast kommunikation som äger rum med förvaltningslagen som stöd, dvs. förslaget har alltså inte påverkan på frågan om elektroniskt utlämnande av allmänna handlingar (s. 485). För en enskild som till exempel har begärt att få del av allmänna handlingar hos en myndighet kan regleringen framstå som otydlig. Justitiekanslern har ingen erinran mot att kommunikering med stöd av förvaltningslagen som huvudregel ska ske digitalt men anser att det finns skäl att precisera bestämmelsen. Det är också angeläget att en tydlig reglering i frågan om skyldighet för myndigheter att lämna ut handlingar i elektronisk form kommer på plats om betänkandets huvudregel om digital kommunikering införs (jfr betänkandets bedömning och överväganden i avsnitt 12.2.7).

Underrättelse får vidare enligt 25 § förvaltningslagen ske genom delgivning. Hur delgivning går till regleras i delgivningslagen (2010:1932). Bland annat får myndigheter vid vanlig delgivning skicka handlingen på elektronisk väg (17 §). Justitiekanslern efterlyser en djupare analys av hur huvudregeln att underrättelser ska förmedlas digitalt ska tillämpas i de fall myndigheten anser att underrättelse ska ske genom delgivning.

I 4 § förslag till lag om tystnadsplikt vid utkontraktering av teknisk bearbetning och lagring anges att den som på grund av anställning eller uppdrag hos en privat leverantör tekniskt lagrar uppgifter för en myndighets räkning inte obehörigen får röja eller utnyttja dessa uppgifter. I författningskommentaren till bestämmelsen anges att tystnadsplikten gäller även när anställda och uppdragstagare har lämnat sin befattning. Enligt Justitiekanslern bör detta framgå uttryckligen av lagtexten. Vidare bör övervägas om bestämmelsen ska, som föreslås, begränsas till de som bearbetat och lagrat uppgifterna. Justitiekanslern vill lyfta frågan om inte samtliga anställda hos det aktuella företaget bör omfattas av tystnadsplikt, jfr vad som gäller enligt 6 kap. 12 § patientsäkerhetslagen (2010:659).

Justitiekanslern har inte några synpunkter på de övriga förslagen i betänkandet.

På Justitiekanslerns vägnar

Anders Lindgren

Klas Granlund

Bifogas: Justitiekanslerns remissyttrande den 27 juni 2017, dnr 1785-17-8.1

REMISSYTTRANDE

Datum 2017-06-27 Dnr 1785-17-8.1
 Aktbilaga 4

Regeringskansliet
 Finansdepartementet
 Enheten för digital förvaltning
 103 33 STOCKHOLM

Betänkandet digitalförvaltning.nu (SOU 2017:23)
 (Fi2017/01289/DF)

Justitiekanslern, som endast mer översiktligt har tagit del av förslagen och resonemangen i betänkandet, välkomnar att den fortsatta digitala utvecklingen inom den offentliga förvaltningen styrs upp på det sätt som nu föreslås. Det går naturligtvis att diskutera för- och nackdelar med att ansvaret för samordning läggs hos en och samma myndighet men Justitiekanslern har stannat för att den ordning som nu föreslås, att en myndighet får ta det övergripande ansvaret för den fortsatta utvecklingen, är den bästa.

Men det är angeläget att den myndighet som slutligen får detta samordningsuppdrag ges resurser som möjliggör att små myndigheter i sin tur får ett konkret stöd i sin verksamhet att utveckla den digitala strukturen och ta sig an Mina meddelanden. Det är nog bra med mål, strategier, råd och stöd men för en liten myndighet som Justitiekanslern är det angeläget att få ett konkret stöd exempelvis i frågor om upphandlingar av teknik, planering för och uppbyggnad av en IT-infrastruktur och om informationssäkerhet. Helt enkelt någon som på ett konkret sätt kan biträda oss i arbetet med dessa frågor.

En ökad digitalisering innebär därtill att en större mängd personuppgifter kommer att behandlas i systemen än vad som sker idag.

Justitiekanslern räknar med att under sommaren ta emot ca 4 000 ansökningar om ersättning från personer som varit registrerade i det s.k. kringresanderegistret. Detta ärende illustrerar hur viktigt det är att det finns kompetens ifråga om vilka regelverk som styr personuppgiftsbehandlingen men också hur dessa regelverk ska tillämpas. En konsekvens som onekligen blir följderna om regelverken inte följs eller tillämpas på ett felaktigt sätt är att den personuppgiftsansvarige kan få betala ersättning med sammantaget mycket stora belopp samtidigt som hanteringen av dessa anspråk tar resurser från annan angelägen verksamhet.

Det är således angeläget att i det fortsatta arbetet ta ställning till hur kompetensen på personuppgiftsbehandlingsområdet ska höjas inom den offentliga verksamheten, också långt ute på linjen.

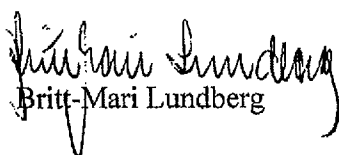
Justitiekanslern vill utöver dessa mer allmänna påpekanden lyfta fram följande.

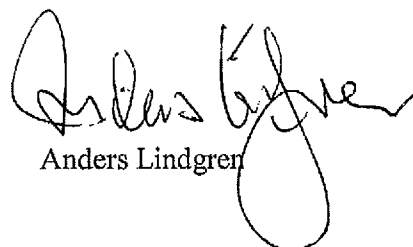
I 19 § Alternativ 2, Förslag till förordning med instruktion för den myndighet som får uppdraget föreslås att "Myndigheten har rätt att från andra offentliga myndigheter få den information som myndigheten behöver för sin verksamhet.". Förslaget till Alternativ 1 synes inte innehålla någon motsvarande bestämmelse. Innebörden av den föreslagna bestämmelsen är inte så svår att förstå. Men bestämmelsen har onekligen fått en ganska vidlyftig formulering. I det fortsatta arbetet bör det övervägas om inte bestämmelsen behöver preciseras och tillämpningsområdet begränsas.

En aspekt på resonemangen kring förslaget om en rätt för enskilda och företag att få myndighetspost elektroniskt, avsnitt 6.1.3 f.f., är begäran om att få ta del av allmän handling. Idag finns inte någon skyldighet för myndigheter att lämna ut handlingar elektroniskt, se 2 kap. 13 § TF. Justitiekanslern lämnar idag i viss omfattning ut allmänna handlingar elektroniskt. Vår utgångspunkt är emellertid att handlingar som innehåller uppgifter om enskilda personer lämnas ut i pappersform, jfr här 21 kap. 7 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

Den rätt att få myndighetspost elektroniskt som nu föreslås kan i kombination med att myndigheternas verksamhet ska digitaliseras komma att innebära att allmänna handlingar vid enskilda tillfällen begärs ut i en omfattning (massuttag) som antagligen inte var för handen när 2 kap. 13 § TF senast ändrades. Visserligen innebär bestämmelsen i 21 kap. 7 § offentlighets- och sekretesslagen att ett sådant utlämnande ska föregås av en prövning utifrån ett, för närvarande, PUL-perspektiv men denna tänkbara situation bör uppmärksammas i det fortsatta arbetet.

På Justitiekanslerns vägnar

Britt-Mari Lundberg

Anders Lindgren